

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Lausunto kansalaisaloitteesta KAA 6/2018 vp perintö- ja lahjaverosta luopumisesta

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on varannut Perheyritysten liitto ry – Familjeföretagens förbund rf:lle tilaisuuden esittää lausuntonsa otsikossa mainitusta kansalaisaloitteesta. Perheyritysten liitto kiittää mahdollisuudesta ja kunnioittavasti esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Perintö- ja lahjaveron korvaaminen luovutusvoittoverolla

Suomi tarvitsee kestäväää talouskasvua. Se voi syntyä vain yritysten kasvun, niiden synnyttämien työpaikkojen ja investointien avulla. Kuluneen vuosikymmenen talouskriisin seurauksena on ilmeistä, että yritysten on vaikeampaa saada vierasta pääomaa mm. Basel III -sääntelyn vuoksi päätettyjen pankkien vakavaraisuusvaatimusten seurauksena. Tämän realiteetin vuoksi tarve oman pääoman aseman vahvistamiseen korostuu. Yrityksillä on oltava kasvaakseen aikaisempaa enemmän omanpääomanehtoista rahoitusta. Verotuksen pitää siksi ohjata pääomia työllisyyttä ja investointeja tukevaan yritystoimintaan.

Maamme yrityskannasta vain henkilöomisteisten yritysten pääomiin kohdistuu aika ajoin huomattava erillisvero. Tämä henkilöomisteisten yritysten kilpailukykyä oleellisesti heikentävä vero tunnetaan paremmin nimellä sukupolvenvaihdon perintö- ja lahjaveron.

Perheyrityksen ja sen kehittämisen kannalta nykyinen sukupolvenvaihdon verotus ei ole yhdenvertaista verrattuna muulla tavoin omistettuihin yrityksiin. Esimerkiksi osuuskuntiin tai laajasti omistettuihin pörssiyrityksiin ei kohdistu sukupolvenvaihdon verotusta. Ne kuitenkin toimivat usein kilpailutilanteessa perheyritysten kanssa ja saavat siten verotuksellista kilpailuetua omistusmuotonsa kautta.

Yritysvarallisuuteen kohdistuva perintö- ja lahjaveron heikentää yrityskannan kasvupohjaa, ja vero olisi poistettava rakenteellisesti kestäväällä tavalla. Tarvittava muutos on jo tehty Ruotsissa ja Norjassa ja se voisi olla toteutettavissa veronsaajien kannalta melko verotuottoneutraalisti siten, että verotus siirretään perintö- ja lahjoitustilanteesta omaisuuden myyntihetkeen (ks. mm. PTT:n selvitys vuonna 2014). Verovelvollinen maksaisi veron silloin, kun hänellä on siihen rahavaroja ja veronmaksukykyä – ei silloin, kun hän saa perintönä tai lahjana epälikvidiä omaisuutta.

Perintöjen ja lahjojen verotusta kiristettiin jopa 54 prosentilla edellisen hallituksen aikana. Nykyhallitus on kääntänyt trendin lievästi alenevaksi. Perintö- ja lahjaveron pakottaa yritystoiminnan jatkajat nostamaan yrityksestä entistä enemmän osinkoa sukupolvenvaihdon verojen

maksamisen rahoittamiseksi. Se heikentää yritysten edellytyksiä työllistää, kasvaa ja investoida uuden omistajansa ohjauksessa.

Perintö- ja lahjaverotuksen kiristäminen hidastaa perheyritysten kasvua ja pienentää niiden työllistävää vaikutusta. Tämän on todennut raportissaan myös EU-komissio (EU Commission Communication on the Transfer of Business, 14.3.2006): kun perintöverojen maksaminen johtaa varojen irrottamiseen yritystoiminnasta, yritystoiminnan häiriintymisestä johtuvat pitkän ajan verotulomenetykset saattavat olla suuremmat kuin perintöverojen tuotto lyhyellä aikavälillä.

Talouskriisin myötä tapahtuneen rahoitusmarkkinoiden muutoksen yksi seuraus on, että pankki edellyttää yhä useammin luottopäätöstä tehdessään, että yritys ei maksa määräaikana osinkoja omistajille. Sukupolvenvaihdoksissa joudutaan usein järjestämään yrityksen rahoitusta uudelleen, ja uudelleenjärjestelyn myötä saattaa tulla osingonmaksuehto, joka muodostaa suuren ongelman perintö- ja lahjaveron maksamisen kannalta.

Nyt käsillä olevan kansalaisaloitteen mukaan perintö- ja lahjaveron olisi poistettava. Se keventäisi sukupolvenvaihdosten verotusta. Perheyritysten liitto kannattaa perintö- ja lahjaveron poistamista ja korvaamista luovutusvoittoverolla pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä perintö- ja lahjaverokantojen alentaminen vuoden 2011 tasolle vähentäisi veron yritysten työllistämisen ja investointikyvylle aiheuttamaa raskautta.

Laajempaan luovutusvoittoverotukseen siirtymisellä Suomen verojärjestelmässä toteutuisi nykyistä paremmin veronmaksukykyisyysperiaate eli veronmaksun ajoittuminen siihen hetkeen, jolloin verovelvollisella on kykyä veron maksamiseen. Samalla poistuisivat esimerkiksi yritysten ja maatilojen sukupolvenvaihdoksiin ja lesken perintönä saamaan omaan asuntoon liittyvät perintö- ja lahjaveron ongelmat.

2. Perintö- ja lahjaveron yritystoiminnalle aiheuttamia ongelmia

Kaikkein ongelmallisimpia sukupolvenvaihdostilanteita ovat ne, joissa verohuojennusta ei saada ja täysimääräinen perintö- ja lahjaveron tulee perinnön- tai lahjansaajan maksettavaksi 6-12 kuukauden sisällä kuolemasta tai lahjoituksesta. Tämä koskee sekä yritysten että maa- ja metsätilojen sukupolvenvaihdoksia.

Yrityksen uusi omistaja voi jäädä huojennuksen ulkopuolelle esimerkiksi siksi, että huojennussäännösten edellyttämä 10 %:n omistusosuusraja tai jatkajakriteeri ei täyty. Verohallinto ei myöskään välttämättä hyväksy yritystä perintö- ja lahjaverolaissa tarkoitettua yritystoimintaa harjoittavaksi yritykseksi. Näissä tilanteissa sukupolvenvaihdoksen verorasitus voi nousta ylittämättömän suureksi ja pakottaa omaisuuden myyntiin.

Viimeksi mainittu epäkohta on yleisin kiinteistöliiketoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja aiheuttaa niiden sukupolvenvaihdoksissa merkittäviä ongelmia. Kiinteistöliiketoimintaa verotetaan usein TVL:n mukaan. Silloin myöskään sukupolvenvaihdoshuojennus ei juuri milloinkaan sovellu kiinteistöliiketoimintaa harjoittavan yrityksen sukupolvenvaihdokseen. Tällainen kiinteistöliiketoiminnan muusta liiketoiminnasta poikkeava verokohtelu perustuu vuosikymmeniä vanhaan oikeuskäytäntöön ja on kiinteistöliiketoiminnan ammattimaistumisen ja laajentumisen myötä vanhentunut.

Tyypillinen tilanne, jossa huojennusta ei saada, on kuolemantapaus. Esimerkiksi 10 %:n omistuosuusraja saattaa jäädä täyttymättä. Äkillisessä kuolemantapauksessa huojennusta ei voi saada, ellei kuolemantapaukseen ole ennalta varauduttu.

Kuolemantapaus johtaa erityisen kohtuuttomiin tilanteisiin silloin, jos perinnönsaaja on alaikäinen. Alaikäinen ei nykyisen verotuskäytännön mukaan voi saada sukupolvenvaihdoshuojennusta. Yhdenvertaisuuden kannalta kaikkein ongelmallisimpia ovat tapaukset, joissa yksi perinnön saavista sisaruksista on alaikäinen ja toinen täysikäinen. Toinen saa huojennuksen ja toinen ei. Erotteluperusteena on vain ikä.

Kuluvalla hallituskaudella tehty perintö- ja lahjaverokantojen alennus on helpottanut edellä mainittuja ongelmia vain hieman. Veronalennukset eivät riitä poistamaan em. ongelmia etenkin hajaomisteisissa suurimmissa ja paljon työllistävissä perheyrityksissä. Siksi perintö- ja lahjaveron korvaaminen luovutusvoittoverolla on oltava tavoitteena pitkällä tähtäimellä.

Lisätietoja asiasta antaa veroasiantuntija Simo Valtti (0400 276 166, simo.valtti@perheyritys.fi).

Helsingissä 12. päivänä marraskuuta 2018

PERHEYRITYSTEN LIITTO R.Y. – FAMILJEFÖRETAGENS FÖRBUND R.F.

Auli Hänninen
toimitusjohtaja

Simo Valtti
veroasiantuntija